

Uriel Araujo: USA financují opozici v Myanmaru a přilévají benzín do ohně v dalším konfliktu s Čínou

 infokurýr.cz/n/2024/09/10/uriel-araujo-usa-financuji-opozici-v-myanmaru-a-prilevaji-benzin-do-ohne-v-dalsim-konfliktu-s-cinou

kurýr

10. září 2024

Washington prohlubuje své vazby s takzvanými prodemokratickými silami v Myanmaru a uprostřed dnešní nové studené války to přimělo Peking varovat před „vnějším vměšováním“ do země. Čína vede v sousední zemi zprostředkovatelské úsilí, včetně rozhovorů mezi vládou vojenskou juntou a ozbrojenými skupinami souvisejícími s etnickými frakcemi. Uprostřed této choulostivé situace jsou záměry Spojených států v zemi vnímány s podezřením.

Průměrný západní člověk možná nikdy neslyšel o Republice Svazu Myanmar, známé také jako Barma, ale je to největší země (podle oblasti) v pevninské jihovýchodní Asii s přibližně 55 miliony obyvatel. Je partnerem pro dialog Šanghajske organizace pro spolupráci a členem Hnutí nezúčastněných zemí a ASEAN, ale není členem Commonwealth of Nations, i když bývalo součástí Britského impéria. Přestože je velmi bohatá na přírodní zdroje (včetně ropy, zemního plynu a nerostů), je jednou z nejméně rozvinutých zemí v regionu. Na severozápadě sousedí s Indií a Bangladéšem a na severovýchodě s Čínou a zároveň sdílí hranice s Thajskem a Laosem.

Kvůli geografii má národ historické vazby na Čínu a Indii a má také historii koloniálního vykořisťování a etnického napětí, což pomáhá vysvětlit, proč dnes čelí jedné z nejdéle trvajících občanských válek na planetě s korupcí, nestabilitou a špatnou infrastrukturou, kterou lze v takovém scénáři očekávat. Armáda je zapojena do hlavních sektorů ekonomiky, včetně těžby ropy, dopravy a dokonce i cestovního ruchu.

Hlavní etnická skupina, Bamarové (asi 68 % populace) je čínsko-tibetsky mluvící skupina, jejich mateřským jazykem barmština je oficiálním jazykem. Mluví se jím také v Číně, v částech provincie Yunnan (Dehong), která sousedí s Myanmarem.

Tady by se mohla hodit nějaká historie. Země byla kdysi v 16. století (za dynastie Taungoo) chvíli největší říší jihovýchodní Asie, ale po třech anglo-barmských válkách ji převzala Britská východoindická společnost a stala se tak britskou kolonií v r. 19. století. Později byla také obsazena Japonci a poté znovu dobytá spojenci, aby se v roce 1948 stala nezávislou – její historie po vyhlášení nezávislosti byla také poznamenána konfliktem, s vojenskou diktaturou Barmské strany socialistického programu a poté v roce 1988 přechodem k multi-stranický systém pouze jménem (s vojenskou radou, která to odmítá a vládne národu dodnes). V roce 2010 proběhly kontroverzní všeobecné volby, po nichž byla vojenská junta v roce 2011 oficiálně rozpuštěna a moc převzala (nominálně) civilní vláda. V roce 2020 se však armáda znovu chopila moci v tom, co bylo popsáno jako státní převrat, po kterém následovaly demonstrace.

Je třeba si uvědomit, že za západní (britské) nadvlády byli Barmánci umístěni na samém dně společenské hierarchie, s bílými Evropany na samém vrcholu a některými křesťanskými menšinami uprostřed. Navíc v duchu laissez-faire volného trhu umožnila britská pravidla zemi otevřít masivní migraci do té míry, že se Rangún (nyní nazývaný Yangon, největší město země a jeho bývalé hlavní město) stal největším imigračním přístavem na světě. 1920, dokonce přesahující New York City.

Indičtí přistěhovalci se najednou stali většinou populace v největších městech, jako je samotný Rangún, Moulnein, Bassein a Akyab. Podle historika Thanta Myint-U: „To bylo z celkové populace pouhých 13 milionů; to se rovnalo tomu, že Spojené království dnes bere 2 miliony lidí ročně“. V tomto kontextu část utlačované barmské populace předvídatelně reagovala „rasismem, který kombinoval

pocity nadřazenosti a strachu“, píše Thant Myint-U ve své klasice „The River of Lost Footsteps“ z roku 2006 (New York: Farrar, Straus a Giroux).

S takovou historií pak není divu, že Myanmar je dodnes sužován etnickými konflikty, které jsou příčinou většiny problémů s lidskými právy. Historicky Spojené státy a Evropská unie uvalily na zemi sankce (kvůli porušování lidských práv), zatímco zahraniční investice pocházejí zejména z Číny, Indie, Thajska a Singapuru. Není těžké pochopit, jak má jakékoli další angažmá se Západem pod vedením USA potenciál dále polarizovat zemi.

Člověk si může vzpomenout, že Washington schválil BARMSKÝ zákon z roku 2022, který povoloval nesmrtící pomoc prodemokratickým rebelským skupinám plus sankce proti vládnoucí juntě. Dokonce to umožnilo myanmarské opozici, takzvané vládě národní jednoty (NUG), zřídit styčný úřad ve Washingtonu, přestože nebyl ani samotnými USA formálně uznán jako legitimní vláda země. V dubnu Michael Haack (expert na Myanmar, který prováděl výzkum její politiky pro MacMillan Center Yale University) napsal , že americká „nesmrtící“ pomoc myanmarským etnickým rebelům by se mohla obrátit proti: „podmínky, za kterých Washington nabízí nesmrtící pomoc v Myanmar riskuje, že vytvoří výsledek, kterému se snažil vyhnout.“

V poněkud podhodnoceném vývoji americký Kongres na začátku tohoto roku překvapivě schválil finanční balíček ve výši 1,2 bilionu dolarů . Podle Haacka: „Washington tu už byl. Jazyk použitý v této položce byl převzat z předchozího schválení financování týkajícího se Sýrie, kde nesmrtící pomoc zahrnovala neprůstřelné vesty a zpravodajské informace o pozicích nepřátelských jednotek. Toto přivlastnění nakonec vedlo ke skrytému nasazení smrtícího vybavení. Okamžitým dopadem tohoto kroku USA bude podráždění sousedů Myanmaru, kteří to budou považovat za zesílení amerického zapojení do konfliktu.“

Čína má jistě podíly v sousední zemi, do které investovala velké ekonomické investice – je také vnímána jako cesta do Indického oceánu. Spojené státy jsou do značné míry vnímány jako „vnější“ hráč, který plně nerozumí složitosti regionu. Dalo by se tak vidět další ohnisko napětí rozvíjejícího se v globální situaci, která už má spoustu.

Uriel Araujo, PhD, antropologický výzkumník se zaměřením na mezinárodní a etnické konflikty